

Nemogoča naloga – s pametno tablo skoraj ne več?

»Mission Impossible« - With a Smart Board Hardly Anymore?

Helena Jošt

jost.helena@gmail.com

Povzetek

Pametna i-tabla s podporno IKT s svojo sugestivnostjo poveča avtentičnost učnih situacij, s svojo demonstrativno močjo podpira potrebno nazornost, dinamična raznovrstnost uporabljenih virov navaja dijake k samostojnosti aktivnosti, z možnostjo takojšne povratnega informiranja pa omogoča zadostno utrjevanje učne snovi. Z njimi torej učitelj lahko kljub določenim zadržkom in težavam veliko bolj kot kdajkoli prej doseže, da postane poučevanje celo najkompleksnejših jezikovnih struktur učinkoviteje, poleg tega pa ponuja tudi neslutene možnosti nadaljnje nadgradnje uporabe.

Ključne besede: i-tabla, IKT, učinkoviteje, nadgradnja

Abstract

The Smart interactive board enhanced by accessory IT, with its suggestiveness contributes to the authenticity of the learning situations, its demonstrative force supports the required explanatory features, the dynamic variety of exploited sources encourages students to independent activity, whereas the on-spot feed-back possibilities ensure a sufficient consolidation of the teaching material. Despite certain reservations and problems it makes it possible for a teacher more than ever before to become even the teaching of the most complex structures more effective. Besides it offers unimagined further possibilities of usage upgrading.

Keywords: i-board, IT, more effective, upgrading

1 Uvodne misli

Nekatera od temeljnih osebnih spoznanj, ki me usmerjajo pri poučevanju, so:

avtentičnost: pouk bi moral v čim večji meri posnemati resnične življenjske situacije, saj to izjemno prispeva k motivaciji dijakov. Poleg tega je to pot, ki vodi do v življenjske potrebe usmerjeno izobraževanje. Še tako poglobljeno znanje, ki je namenjeno samemu sebi, ne pomeni mnogo, konec koncev šteje le znanje, ki je usmerjeno v praktično življenjsko uporabo in ki s tem na kakršen koli način izboljša kvaliteto našega življenja;

nazornost: načelo nazornosti je eno temeljnih učnih načel pri pouku in zagotavlja prehod od konkretnega k abstraktnemu. Učinki vizualne demonstracije so v razmerju večkratnika uspešnejši od verbalne razlage;

aktivnost: učenci morajo biti v vseh fazah usvajanja snovi čim bolj aktivni, izgubiti občutek, da je nekje izven njih nekaj, kar jih sili, da bodo pridobili neko znanje, ampak naj bi – idealno gledano seveda – to delali po lastni nezavedni motivaciji;

utrjevanje: edino zadostno število ponovitev – odvisno od zahtevnosti struktur – vodi do resnično usvojenega znanja.

Vloga informacijske tehnologije je pri zagotavljanju pogojev za realizacijo teh načel, vsaj po mojih izkušnjah, neprecenljiva. Možnosti uporabe IKT v šolstvu so iz dneva v dan večje in postajajo tako rekoč brezmejne: predstavitve, i-tabla, internet, zvočni zapisi, filmi, slike, orodja za risanje, brskalniki, shranjevalniki ... Vsega se sploh ne da naštet. Skratka, svojega dela v šoli si praktično sploh ne znam več predstavljati brez vseh teh pripomočkov.

S tem prispevkom torej želim ponazoriti, kako je mogoče namesto z učbeniki in ostalimi dokumentarnimi mediji poučevanje eno najtežjih poglavij angleškega jezika s pomočjo i-table in spremljajoče IKT narediti lažje razumljivo in zato tudi lažje učljivo in na-učljivo.

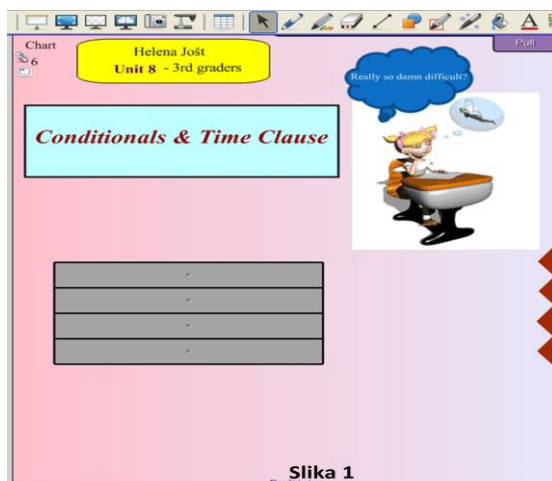
2 Opis metode

Konkretno želim metodo ponazoriti na primeru usvajanja pogojnikov in časovnega odvisnika (Conditionals and Time Clauses). Gre za slovnično poglavje, za katerega učitelji angleškega jezika vedno znova in znova ugotavljamo, da gre za t. i. »mission impossible«: kljub našim velikim prizadevanjem nikoli še zdaleč ne prinesejo pričakovanega rezultata, kar na žalost pomeni, da je glavnina učencev še vedno neuspešnih.

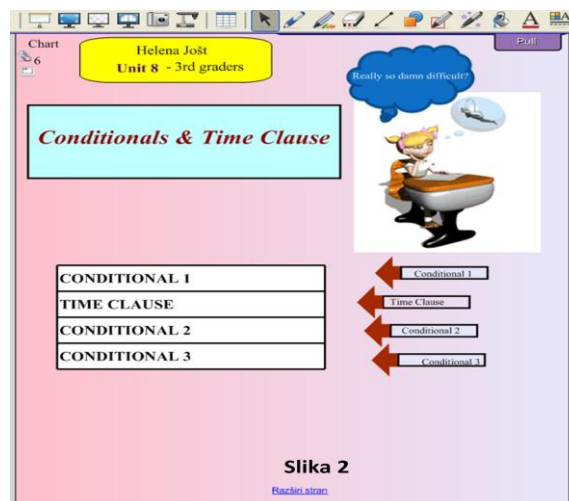
Pri podajanju tega dijakom zelo težavnega poglavja izkoriščam funkcionalne zmožnosti i-table v ožjem smislu, pa tudi dodatnih povezav na lastne dokumente in internet, s čimer je mogoče uporabo i-table obogatiti /dopolnjevati /poglobiti. To naredim tako, da naložim na osnovno smart notebook datoteko predstavitvene in vadbene dokumente in povezave, ki dijake po vnaprej zamišljenem zaporedju vodijo do točno določenih zgledov, razlag in/ali vaj. Posamezne strani na i-tabli torej predstavljajo nekakšne zaporedne postaje oz. faze usvajanja struktur z različnimi možnostmi. Če jih na kratko navedem kar po vrsti:

2.1 Uvodna prosojnica

Že takoj na začetku na nekoliko izzivalen način uvede predmet oz. obseg konkretnega poglavja (slika 1), pri čemer predhodno naloženi nazivi in zastori omogočajo, da dijaki po lastnem premisleku in spodbudi profesorja samostojno odkrijejo oz. »prikličejo« poimenovanja in predhodno poznavanje ciljnih struktur (slika 2).

Slika 1

Slika 2

Slika 1: uvajanje teme

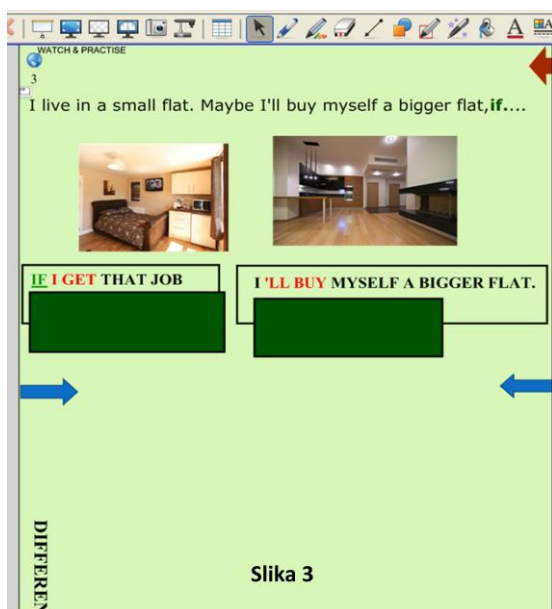
Slika 2: »priklic« / poimenovanje struktur

2.2 Prosojnica 2

Dve različni oz. primerjalni sliki in opisa zanju predstavijo situacijo v sedanjosti in pogojno spremembo v prihodnosti (slika 3).

Dijaki si s pomočjo puščice »povleci« prikažejo prevoda v slovenščino za oba dela odvisnika. Nato primerjajo glagolske oblike v angleškem in slovenskem pogojnem odvisniku.

Ugotovijo razlike v rabi glagolskih oblik, in sicer tako da skušajo sami ugotoviti, katera glagolska oblika se v angleški različici uporablja v odvisnem delu povedi (»if« clause), nato pa s pomočjo »odkrivanja« pridobijo pravi odgovor; isti postopek ponovijo za glavni del povedi (main clause) – (slika 4).

Slika 3

Slika 4

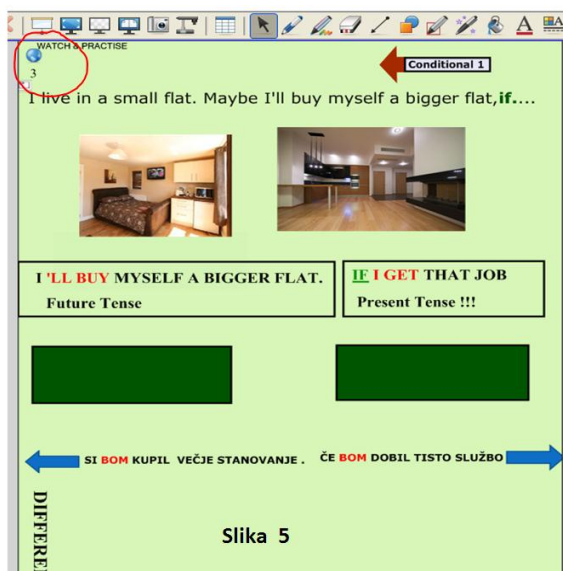
Slika 3: Conditional 1 - predstavitev situacije

Slika 4: prevod; prepoznavanje uporabljenih glagolskih oblik

Zelo pomembna prednost i-table je v tem konkretnem primeru tudi v tem, da dopušča »zasuk« naloženih stavkov, torej možnost, ki dijakom omogoča, da neposredno uvidijo, da zaporedje stavkov v povedih ne spremeni niti pomena niti uporabljenih glagolskih oblik (slika 5).

Dijaki skušajo sami poimenovati slovnično strukturo, nato si s pomočjo »izvlečka« na desni zgoraj nad situacijskimi slikami pridobijo pravi odgovor (»Conditional 1«).

V nadaljevanju dijaki s pomočjo klika na internetno povezavo levo zgoraj priključijo kratek filmček, ki jih z novimi, zelo avtentičnimi primeri dodatno motivira, da prepoznajo in tudi že skušajo uporabiti novo strukturo (slika 6).

Slika 5

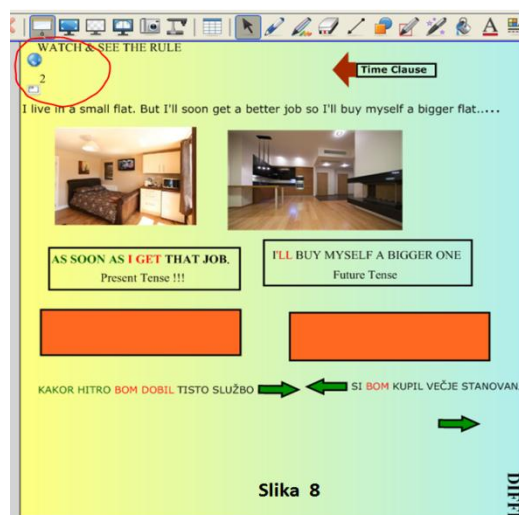
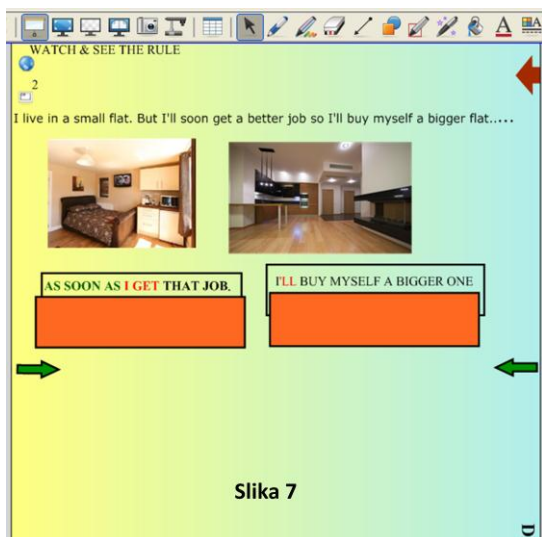

Slika 6

Slika 5: zasuk vrstnega reda glagolskih oblik ; poimenovaje strukture
Slika 6: ogled filmčka

2.3 Prosojnica 3

Na podoben način preko različnih stopenj od situacijske predstavitve (slika 7) do analize uporabljenih struktur, poimenovanja in ogleda filmčka uvedemo še obravnavo »Time Clause – Future« (slika 8).

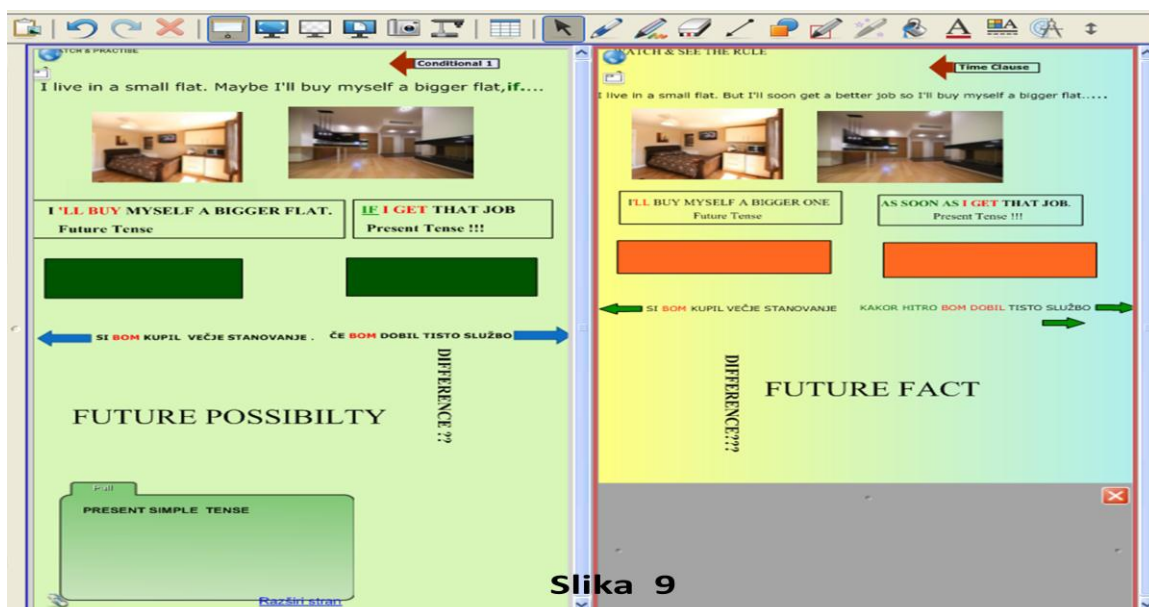

Slika 7 : Time Clause - predstavitev situacije

Slika 8: prevod; prepoznavanje glagolskih oblik ; poimenovaje strukture,ogled filmčka

2.4 Prosojenci 2 & 3

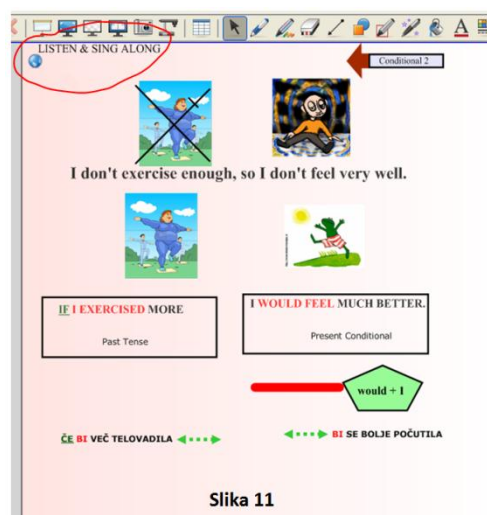
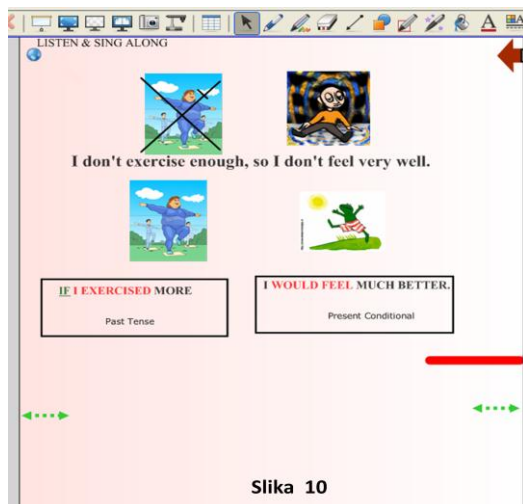
Zelo pomembna in uporabna je funkcija i-table, kjer lahko s pomočjo funkcije »dvojnega prikaza strani« istočasno prikličemo na zaslon dve zaporedni strani. Konkretno v tem primeru to dijakom omogoča, da primerjajo strukturi »Conditional 1« in »Time Clause Future«. Primerjava jim pokaže, da gre za identično uporabo glagolskih oblik, toda druge veznike in seveda drugačno situacijo. Sami skušajo ugotoviti situacijski razliki, nato pa svoje domneve s pomočjo izvalčkov »Difference« tudi preverijo oz. potrdijo (slika 9).

Slika 9: primerjava Conditional 1 vs. Time Clause

2.5 Prosojnica 4

Na podoben način preko različnih stopenj od situacijske predstavitve (slika 10) do analize uporabljenih struktur, poimenovanja in ogleda filmčka uvedemo še obravnavo »Conditional 2« (slika 11).

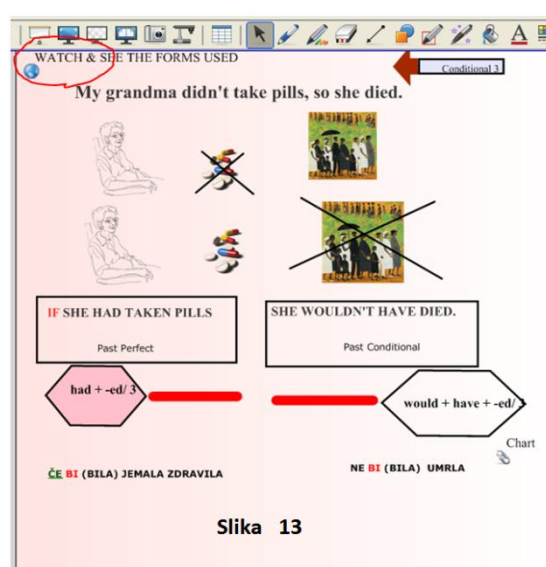
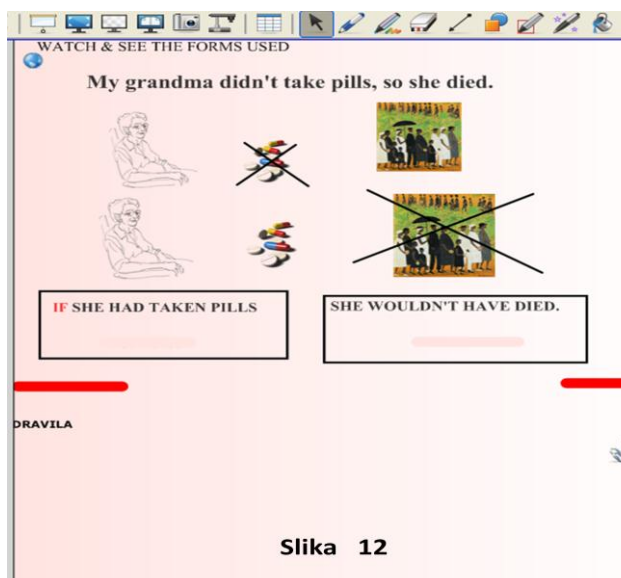

Slika 10: Conditional 1 - predstavitev situacije

Slika 11: prevod; prepoznavanje glagolskih oblik ; poimenovaje strukture,ogled filmčka

2.6 Prosojnica 5

Na podoben način preko različnih stopenj od situacijske predstavitve (slika 12) do analize uporabljenih struktur, poimenovanja in ogleda filmčka uvedemo tudi »Conditional 3« (slika 13).

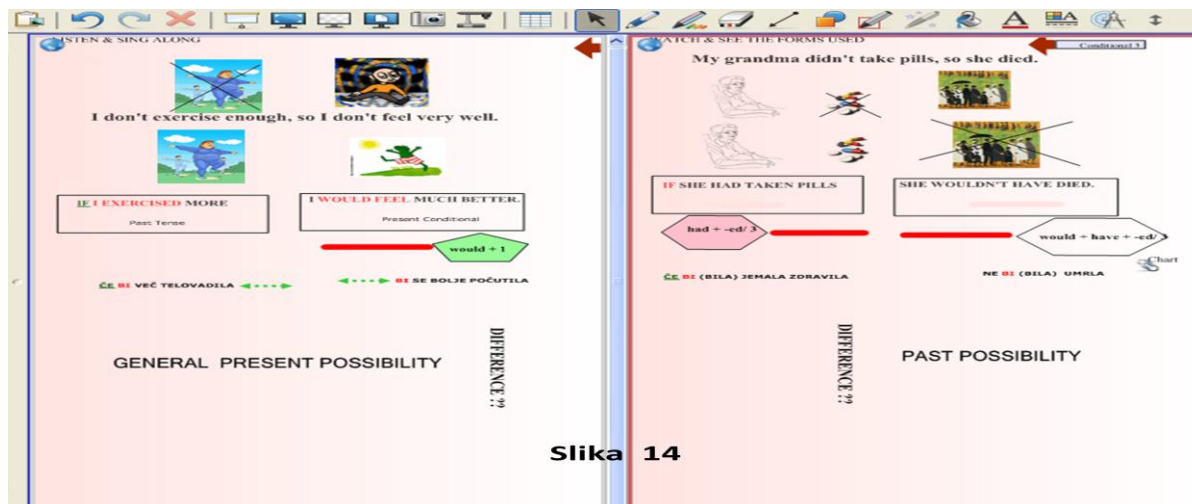

Slika 12: Conditional 3 - predstavitev situacije

Slika 13: prevod; prepoznavanje glagolskih oblik ; poimenovaje strukture,ogled filmčka

2.7 Prosojnici 4 & 5

Na podoben način kot za prosojnici 2 & 3 se uporabi prednosti funkcije »dvojnega prikaza strani« za demonstracijo strukturnih in situacijskih podobnosti ter razlik med obema strukturama (slika 14).

Slika 14

Slika 14: primerjava Conditional 2 vs. Conditional 3

2.8 Prosojnica 6

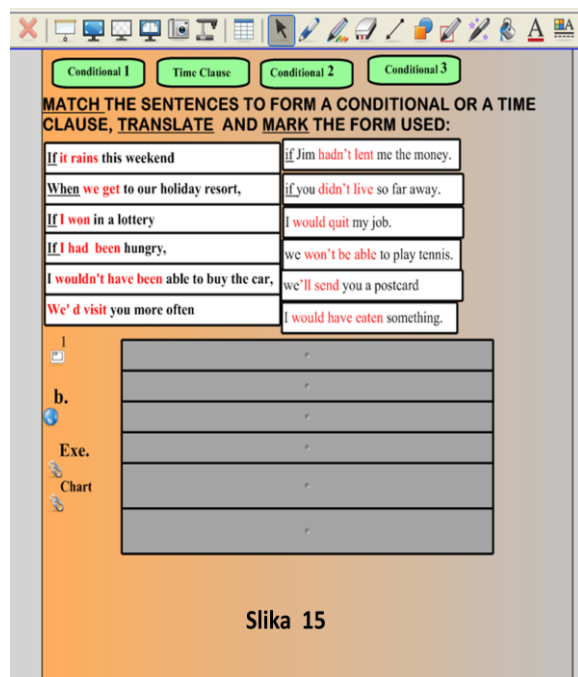
Vaja povezovanja omogoča, da dijaki s premeščanjem tvorijo povedi z novimi strukturami, jih prepoznajo ter jih s pomočjo zgoraj levo naloženih nazivov poimenujejo (slika 15). V nadaljevanju povedi prevedejo v slovenščino, pri čemer so jim v pomoč oz. preverjanje njihovih odgovorov prevodi, ki jih zaporedoma odkrivajo s pomočjo tabelarnega zastora.

Na tej prosojnici se nahajajo tudi povezave na:

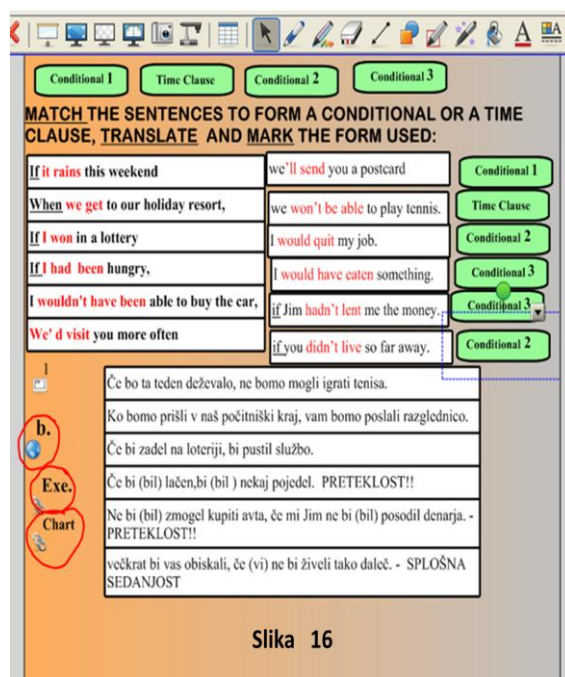
tabelo z navedbo posameznih struktur in s primeri uporabe ter

vajo, ki jo dijaki dobijo kot izroček v razredu Oboje dobijo kot izroček, vendar kljub navdušenosti za nove tehnološke pristope ugotavljam, da je pri učenju jezika zaradi ortografije še vedno nepogrešljiva oblika vadbe lastnoročno pisanje:

internetni naslov <http://barthesmart-helen.blogspot.com/search?q=conditionals+>, s katerega preko mojega bloga vodijo povezave na dodatne vaje za vse štiri slovnične strukture. (slika 16).

Slika 15

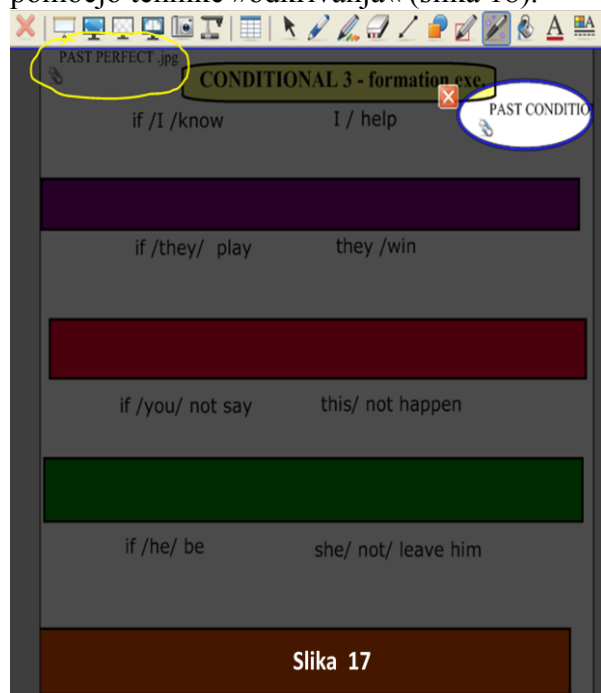

Slika 16

Slika 15: prepoznavanje, poimenovanje usvojenih struktur
Slika 16: prevod, uporaba tabele, izroček - vaja , povezava na vaje z bloga

2.9 Prosojnice 7, 8 & 9

Predvidena je samostojna tvorba »Conditional 3«, pri čemer sta dijakom zaradi zahtevnosti v pomoč povezavi , na levi do tvorbe Past Perfect (vir: Soars, Liz and John, 2003, str. 139) in na desni Past Conditional (vir: lastni) - (slika 17). Pravilno tvorbo povedi dijaki razvijejo s pomočjo tehnike »odkrivanja« (slika 18).

Slika 17

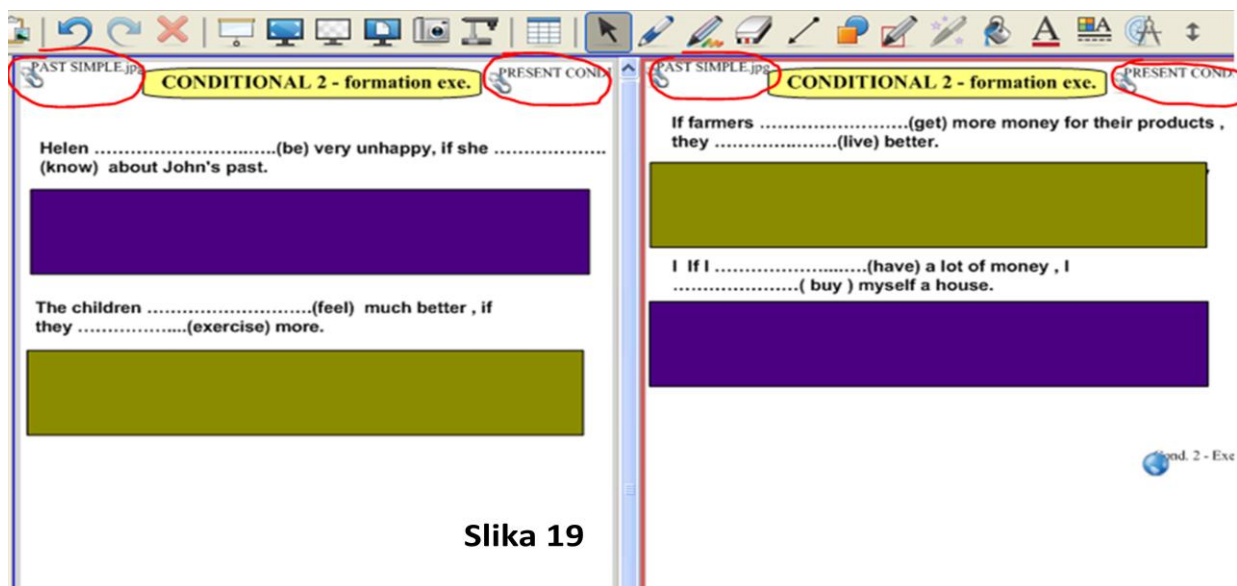

Slika 18

Slika 17: tvorba Conditional 3- povezavi za pomoč
Slika 18: tvorba s tehniko odkrivanja

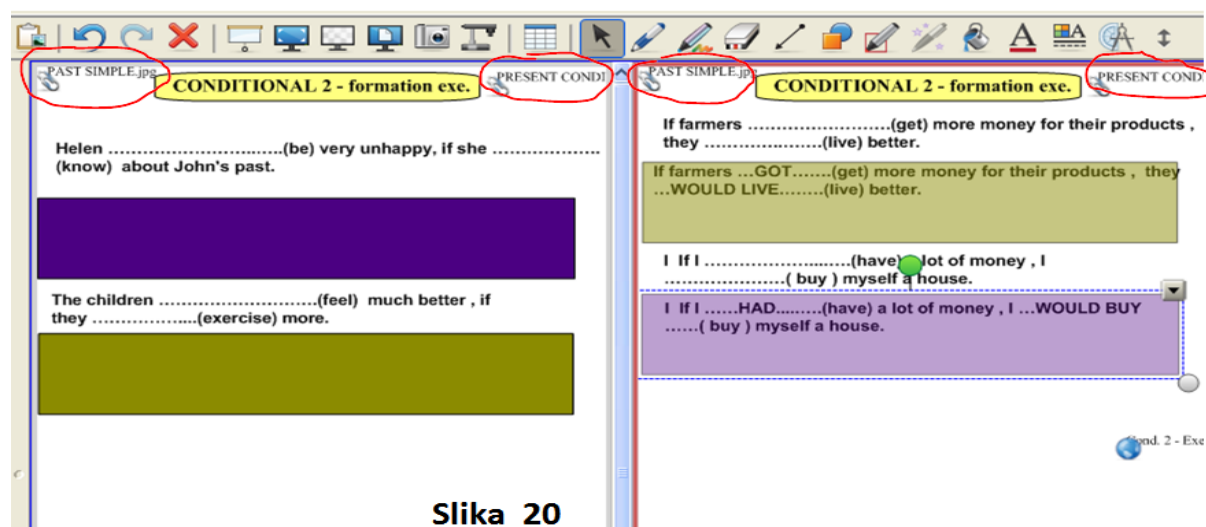
2.10 Prosojenci 10 & 11

Predvidena je samostojna tvorba »Conditional 2«, pri čemer sta dijakom prav tako v pomoč povezavi, na levi do tvorbe Past Simple (vir: Soars, Liz and John, 2003, str.137) in na desni Present Conditional (vir: lastni) - (slika 19). Pravilno tvorbo povedi usvojijo s pomočjo »odkrivanja« (slika 20).

Slika 19

Slika 19: tvorba Conditional 2 - povezavi za pomoč

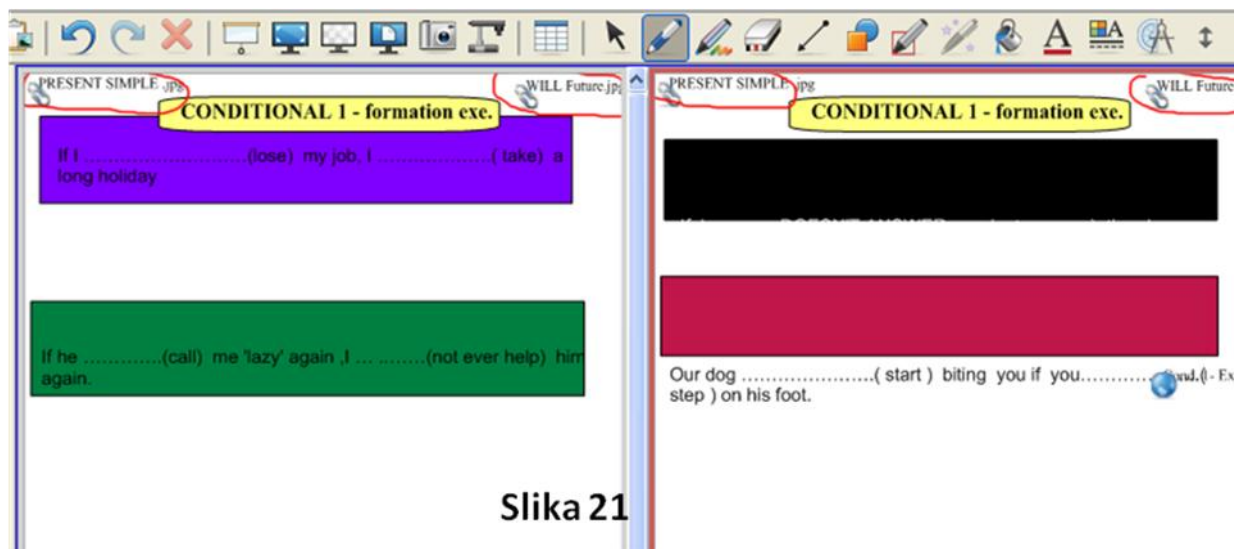
Slika 20

Slika 20: tvorba s tehniko odkrivanja

2.11 Prosojenci 12 & 13

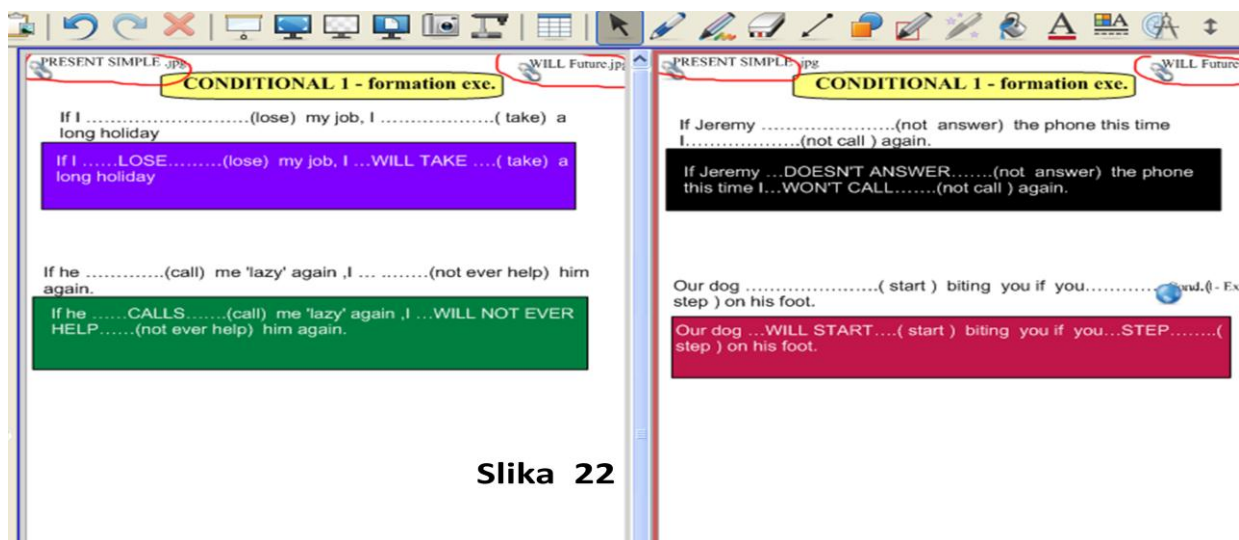
Predvidena je samostojna tvorba »Conditional 1«, pri čemer sta dijakom prav tako v pomoč povezavi, na levi do tvorbe Present Simple (Vir: Soars, Liz and John, 2003, str.135) in »Will

Future« (vir: isti, str. 141) (slika 21). Pravilno tvorbo povedi dijaki pridobijo s pomočjo »odkrivanja« (slika 22).

Slika 21

Slika 21: tvorba Conditional 1 - povezavi za pomoč

Slika 22

Slika 22: tvorba s tehniko odkrivanja

Podrobnejši vpogled v postopek je dosegljiv v priloženi datoteki »VIVID 2012 CONDITIONALS & TIME CLAUSE.notebook« oz. na povezavi: <http://dl.dropbox.com/u/13162080/VIVID%202012%20CONDITIONALS%20%26%20TIME%20CLAUSE.notebook>.

3 Prednosti uporabe pametne table

Očitne, a seveda še zdaleč ne vse prednosti uporabe i-table v tej konkretni učni situaciji so naslednje:

pouk je neprimerno bolj razgiban in dinamičen;
 v veliki meri je zagotovljena avtentičnost oz. vtis avtentičnosti situacij;
 vizualizacija in možnost demonstracije (zlasti ob uporabi orodij za barvno in svetlobno poudarjanje, izločanje, premeščanje) zagotavljata veliko nazornost;
 raznolikost virov: tabele, vaje, slike, zvočni zapisi, videi ...;
 enostaven preskok z neke strani na poljubno drugo stran omogoča stalno sprotno razlago oz. utrjevanje;
 intenzivna vključenost – dijaki so aktivni;
 visoka motiviranost dijakov: vsi (celo manj talentirani) zelo radi rešujejo/sodelujejo, saj potek doživljajo kot nekakšno igro;
 možnost sprotne preverjanja odgovorov – pravilni odgovori so na voljo neposredno po vnosu odgovorov, kar zelo pozitivno pripomore k motivaciji dijakov;
 navajanje na samostojnost – zaradi možnosti, da dijaki sami najdejo pravilne odgovore oz. lahko samostojno poiščejo pomoč glede nejasnosti pri vajah;
 neomejeno število ponovitev v primeru težav oz. z namenom utrjevanja struktur;
 uporaba orodja, ki je mladim blizu;
 takojšnja dosegljivost raznolikosti nivojev.

3.1 Pomanjkljivosti

Seveda se je treba zavedati tudi določenih negativnih plati dela z i-tablo, kot so npr. naslednje:
 dijaki začnejo pouk dojemati (izključno) kot igro;
 zaradi obilice funkcij, ki jih orodje ponuja, je potrebno paziti, da ne postane zaradi preobilja namesto bolj manj učinkovito;
 dokaj zamudna priprava na učne ure;
 morebitni trenutni tehnični problemi na napravah;
 omejenost dostopa do opreme ali vsaj programa.

3.2 Strategija odpravljanja pomanjkljivosti

Učno gradivo mora biti čim bolj jasno načrtovano oz. strukturirano.
 Potrebna je temeljita sprotne priprava za vsako posamezno učno uro.
 »Klikanje« dijakov po i-tabli mora biti navkljub stalnemu spodbujanju istočasno tudi stalno nadzorovano oz. usmerjeno.
 Po možnosti je priporočljivo oblikovati manjše skupine.

4 Zaključne misli

Opisani postopek, upam, dovolj izčrpno izpričuje, da i-tabla in spremljajoča internetna podpora v precej veliki meri pripomoreta k poučevanju, v katerem je neprimerno lažje upoštevati oz. udeleževati nekatera temeljna didaktična načela.
 Glede praktičnih učinkov bi pretiravala, če že ne govorila neresnico, če bi zapisala, da pouk, izveden na ta način, odpravi vse ovire na poti k uspešnemu usvajanju navedenih zapletenih struktur. Prav gotovo ne. Nedvomno pa je mogoče zaznati precejšen pozitiven premik v zaželeni smeri, zato nameravam s takim pristopom vsekakor nadaljevati. Ena velikih, če že ne največjih prednosti IKT učnih orodij, ki me vedno znova navdušuje, je prav ta neverjetna sposobnost, da jih je mogoče vedno sproti spreminjati/prilagajati/nadgrajevati, ne da bi pri tem podirali že obstoječe temelje.

Viri

English Grammar Online 4U: Exercise on Conditional Sentences Type 3

<http://www.ego4u.com/en/cram-up/grammar/conditional-sentences/type-3/exercises?02>
(28. 6. 2012).

English Grammar Online 4U: Exercise on Conditional Sentences Type 2

<http://www.ego4u.com/en/cram-up/grammar/conditional-sentences/type-2/exercises>
(28. 6. 2012).

English Grammar Online 4U: Exercise on Conditional Sentences Type 1

<http://www.ego4u.com/en/cram-up/grammar/conditional-sentences/type-1/exercises>
(28. 6. 2012).

Soars, Liz and John, (2003): NEW HEADWAY INTERMEDIATE, OUP, Oxford

You Tube , British Council | Learn English | Present tenses in future time clauses | Johnny Grammar <http://www.youtube.com/watch?v=iT9osVd4G-A> (28. 6. 2012).

You Tube , GenkiJapanNet, Learn English: If you had a million dollars (If...I'd)

<http://www.youtube.com/watch?v=yfZX3JtnDY8> (28. 6. 2012).

You Tube, English, baby!: If Only I Hadn't Done That - With Third Conditional

<http://www.youtube.com/watch?v=nPAB6adBPjs> (28. 6. 2012).

You Tube, Taniussia,: ESL Conditionals: First type

<http://www.youtube.com/watch?v=Htk8TiYa0ic> (28. 6.2012).